

Demokraatiast ja humaniseerimisest

KOOLIELUS

«Kõrvaltvaatajale tundub kongress küllalt üldsõnaline, vähe on konkreetset. Siiski saab Hariduskomitee esimehe G. Jagodini ettekandest toetust ideedele, mis meie vabariigis olid juba varem üles kerkinud. Kogu ettekanne oli uutmisvaimust kantud, meie jaoks oli ta seetõttu loomulik, aga reas sõnavõtted kutsus esile rahulolematust. See on ka arusaadav, sest mitte kõik pole ju uutmisega niisama kaugel.

Oma ettekandes rõhutas Hariduskomitee esimees ühiskonna humaniseerimise vajadust. Et seda teha, on vaja tõsta rahvaste kultuuritaset, see aga pole hariduseta võimalik. Kõigepealt on vaja õpetada inimesi suhtlema, sest meil puudub haritus teisi kuulata. Nüüd anti vaba voli kritiseerida nii juhte kui kogu haridussüsteemi, see oli paljudele lausa ennekuulmatu.

Hariduse tõstmine privilegeeritud seisisse, s. t. hariduse väärtustamine toimus senini ainult kõrgelennulistest sõnadest, millest oli aga vähe kasu.

Tänapäeva kooli peab ühendama eesmärkide ja ülesannete ühtsus, kuid rõhutati, et see ühtsus ei pea kõigis koolides ühesuguselt toimima. On vaja paindlikkust, tuleb rakendada erinevaid õppeplaanide ja -programme. Üldhariduskoolideks ka tunduvalt diferentseerida, meil tahakse seda haruõpetuse näol. (Haruõpetuse näidisplaan ilmus aruteluks ning täienduste tegemiseks «Nõukogude Õpetajas»). Kuid vaatamata diferentseeritusele tuleb siiski õpetada keelt ja kirjandust ning ühiskonna- ja loodus-

Möödunud aasta lõpus said Moskvas kokku 5000 inimest lähetatuna üleliidulisele haridustöötajate kongressile. Eesti esindus võitis sellest osa 28 delegaati ja 10 külalist. Et meie rajooni esindajat delegatsioonis ei olnud, siis vahetuid muljeid kongressilt pakkuda ei ole. Küll aga palusime oma mõtteid kongressi materjalidest avaldada rajooni haridusjuhil ENN KASEMAAL.

teaduste integreeritud kursust.

Vähendada tuleb õpilaste koormust. Praegused plaanid on rasked ning ei lähtu kaugeltki mitte keskmisest õpilasest, mistõttu huvi õppimise vastu kaob.

Probleem on õpikutega. Soov on, et terves NSV Liidus ei toimuks õppetöö samade õpikute järgi, vaid et isegi ühes liiduvabariigis oleksid kasutusel mitu korruga rakendatavat õpikut. Siis on õpetajal võimalik valida mitme materjali vahel. Ning kindlasti peaksid õpikud olema tõlgitud kahte keelde, et hariduse andmine lähtuks rahvuskultuurist ja toimuks rahvuskoolis. Meie vabariigi haridusjuhid olid seda ideed juba varem levitanud, kuid toetust see seni ei leidnud. Nüüd aga toetas meie mõtet ka Valgevene haridusminister M. Demtšuk. Kui kaob emakeelne kool, kaob rahvuskultuur ning siis pole ka rahvast enam olemas. Esmakordselt võidi kongressil nii rääkida, varem oleks niisugune jutt kohe natsionalismiks nimetatud.

Kõneldi ka õpetajate osast kooli uutmises ning sellest, et

eelkõige tuleb muuta õpetajate ettevalmistust. Kui seni valmistati meil ette kitsalt ühe eriala spetsialiste, siis nüüd leiti, et õpetaja peab olema ka hea suhtleja ja kasvataja, kes oskaks õpetada tantsimist, laulmist, kultuurset käitumist. Õpetajate atesteerimiseks ja neile nimetuste andmiseks puuduvad kriteeriumid, neid pole seni veel välja töötatud. Kas nimetuste määramine jätta kooli otsustada, on küsitav. Sest näiteks keskpärase koolis võib keskpärase õpetaja silmapaista. Nimetuste andmine peab jääma vähemalt rajooni tasandile, et oleks võimalus võrrelda erinevaid koole ning siis ka õpetajaid.

Igal õpilasel on õigus kvalifitseeritud õpetajale. Kui õpetaja ei suuda olukorras ümber orienteeruda, tuleb tal koolitöölt lahkuda. Kuid pedagooge peab aitama, sest tegelikult on ju kõik uutmise-ga nõus, oodatakse ainult retsepti, mida ja kuidas teha. Oleme harjunud, et koolidirektorit võib maha võtta, aga õpilastel õpetaja tagasikutsutamiseks õigust ei ole. Kui räägime kooli uutmisest, tuleks uutmiseks ka kõiges kaasa minna.»

G. Jagodin: «Enamik vane- maid, lasteaiakasvatajaid, õpetajaid ja pedagooge kulutab tohutu osa oma jõupingutustest selleks, et kasvatada nn. normaalset last, summutada tema uudishimu, elevust ja mittestandardsust.»

«Kool tahab jah kasvatada ühesuguseid standardeid inimesi. Tõsi küll, mingid normatiivid peavad koolis olema, kuid kõiki «nukke», mis inimesel on, ei saa maha nühkida. Seetõttu pakuti välja, et õpilaste käitumist ei peaks üldse hindama.

Jutu tasemele on seni veel jäänud koolide materiaaltehnoloogilise baasi arendamine. Iikka ei suudeta tagada koolide majanduslikku kindlustatust, oleme selles osas vaevalt arengumaade tasemel.

Meie rajoonis töötab alates 1. septembrist haridusosakonna asemel hariduskoondis. Praegu on see aga veel liiga vähe eksisteerinud, et oodata suuri muutusi. Töötajate arv vähenes sellega 18 inimese võrra ning palgad lisatasude näol tõusid. Koondis ei ole koolide kontrollfunktsioonide täitja, tahame olla rohkem nõuandev ja suunav organ.

Lõpetuseks tahan öelda, et kool on praeguse demokraatiseerimisega kõige rohkem võitnud, sest just kooli õigusi on enim laiendatud. Praegu on koolis kõige suurem tegutsemisvabadus ja see tuleb ära kasutada.»

KÜLLI KOPPELMAA